

Vragen m.b.t. SB Tussenevaluatie project Plattelandscoaches en stand van zaken landelijke regeling Sociaal Economische Begeleiding (SEB)

Fractie	#	Vraag/input	Antwoord/reactie
PvdA	1	Er wordt gesproken over een evt. verlening na 2026. Is hiervoor geld opgenomen in de begroting? Zo ja, hoeveel? Zo nee, waarom niet?	Provinciale Staten hebben in motie 55 (PS, 29 juni 2022) Gedeputeerde Staten gevraagd een voorstel te doen om het project Plattelandscoaches om te zetten in een permanente regeling. Omdat ook op landelijk niveau sociaaleconomische begeleiding voor agrarische ondernemers in ontwikkeling is, is besloten om motie 55 aan te houden. Inmiddels is duidelijk dat het landelijke programma vertraging heeft opgelopen en nog in een pilotfase zit. Er is nog geen garantie op structurele middelen of een dekkend aanbod. Helderheid over de effectiviteit en kwaliteit van het aanbod laat nog enige tijd op zich wachten. Eventuele verlenging van het project met 2 jaar zal naar schatting € 1,200.000 vereisen. Besluitvorming over het beschikbaar stellen van middelen dient plaats te vinden via de Kadernota 2026. De voorbereidingen hiervoor zijn gestart.
PVV	2	Hoeveel ruimte hebben agrarisch ondernemers om de coaching in te zetten voor doelen die niet overeen komen met de provinciale doelen? Moet altijd binnen de lijntjes gekleurd worden of is er brede keuzevrijheid en waar ligt de eventuele grens?	De plattelandscoaches werken vraaggericht; de vraag van de deelnemer is leidend. Hierbij zijn de kaders van (in ontwikkeling zijnde) wet- en regelgeving leidend. In de praktijk is tot nu toe niet gebleken dat coaching gevraagd wordt bij bedrijfsontwikkeling die duidelijk strijdig is met provinciaal beleid.
	3	Hoeveel verwacht Provincie Utrecht dat de plattelandscoaches bijdragen aan het redigeren van de keuzes van agrarisch ondernemers naar keuzes die overeenkomen met de provinciale doelen?	Plattelandscoaches geven aan dat de beginvraag geregeld anders is dan het eindresultaat. Het eerste gesprek start vaak met een 'veilige, gangbare' vraag. Tijdens het verdere traject brengt de coach een breder perspectief in beeld, waardoor de ondernemer kansen ziet die én passen bij de provinciale doelen en de ondernemer weer vertrouwen geven in de toekomst. De plattelandscoaches dragen bij door een bredere blik te bieden en dit bij interesse samen met de ondernemer verder uit te werken.
	4	Aangezien het landelijk beleid en de beschikbare middelen aanzienlijk zijn gewijzigd zijn realistische toekomstperspectieven ook anders geworden. In hoeverre heeft dit impact op de diensten van de coaches? Wordt dit meegenomen in de adviezen?	De coaches zijn op de hoogte van de actuele ontwikkelingen en nemen dit mee in hun werk. De grote onduidelijkheid heeft zeker invloed op het resultaat, omdat we zien dat boeren wel willen bewegen, maar ook vertrouwen moeten hebben in het perspectief. Een bekend voorbeeld is dat deelnemers aan de LBV-regeling (onder voorwaarden) een nieuwe activiteit mochten ontwikkelen waarbij max.

			15% van de stikstofrechten mocht worden gebruikt. Met de recente rechtelijke uitspraak over intern salderen is dit onzeker geworden en is bekend dat een aantal deelnemers zich terugtrekken. Dit is heel vervelend, zeker ook voor de agrariër waar zo'n traject van wel of niet deelnemen toch al onzeker en bijzonder moeilijk is. Tegelijk constateren we dat het aantal aanmeldingen voor plattelandscoaches alsmaar toeneemt. Onduidelijkheid leidt er ook toe dat er meer behoefte is aan iemand die meedenkt in wat er wel kan en helpt om de juiste paden hiervoor te bewandelen.
	5	565 deelnemers hebben tot nov 2024 besloten gebruik te maken van het aanbod en circa 1691 ondernemers niet. Wat voor terugkerende redenen van agrarisch ondernemers met toekomstvragen zijn intussen bekend om geen gebruik van het aanbod te maken?	Een boer heeft (net als elk mens) niet altijd behoefte aan coaching. Mogelijk dat een aantal ondernemers gebruik maken van hun 'huis-adviseur, accountant, of een andere erfbetreders'. Dit kan ook prima zijn, vaak is er een vertrouwensrelatie, maar er is een groot verschil in de mate van onafhankelijkheid. Er zijn ons geen redenen bekend waarom agrariërs niet deelnemen. De deelname is conform verwachting, daarom is dit ook niet onderzocht.
	6	Men geeft de coaches vrij hoge cijfers en dat is een goede zaak maar er zijn uiteraard ook slechte ervaringen. Kunt u daar wat relevante voorbeelden van geven?	In het begin, 2020/2021 zijn er weleens klachten geweest, die er ook toe geleid hebben dat we van twee coaches afscheid hebben genomen. Afgelopen jaar is het 1 keer voorgekomen dat er geen 'klik' was en is de agrariër aan een andere plattelandscoach gekoppeld.
VVD	7	Hoe zou het pad naar eventuele verlenging of een nieuwe regeling voor landbouwcoaches eruit kunnen gaan zien?	Zie het antwoord op vraag 1
	8	Wordt er wel al een planning/plan gemaakt, zodat agrarische ondernemers die vanaf het najaar van 2025 met vragen zitten wel nog terecht kunnen?	Zie ook het antwoord op vraag 1. Als PS besluiten om in de Kadernota 2026-2028 middelen te reserveren voor verlenging dan zal het coachaanbod worden voortgezet.
	9	Wat wordt er gedaan om te zorgen dat er geen gat zal vallen tussen de huidige en toekomstige regelingen?	We verwachten dat er de komende jaren meer duidelijkheid komt inzake het SEB-aanbod; het structurele karakter, de provinciale dekking en het aanbod. Mocht dit in grote lijn overeenkomen met hetgeen de Plattelandscoaches bieden, dan wordt er gewerkt aan een warme overdracht.
Volt	10	Zijn PCs ook actief geïnformeerd over de recent ingestemde Utrechtse ambities landbouw & voedsel? Hoe beïnvloedt dat hun werk?	Ja, onder andere via kennis- en intervisiebijeenkomsten worden coaches geïnformeerd over provinciaal beleid. De provinciale ambities zijn voor een individuele boer vaak nog redelijk abstract. De (on)mogelijkheden en instrumenten om te faciliteren zijn niet altijd makkelijk te vertalen naar het bedrijfsniveau. De coach kan waar mogelijk hierbij helpen of bijvoorbeeld via de relatiebeheerder van de Vraagbaak Landbouw proberen om meer duidelijkheid te krijgen.

	11	Welke kansen ziet GS om PCs nog meer als instrument van de ambities in te zetten?	Een belangrijk instrument is dat de coaches signalen naar de organisatie brengen die tot verbetering van het beleid leiden. Voorbeelden van signalen die de coaches richting provincie aangeven zijn: intensivering van contacten met gemeenten, aanpassing van het RO-beleid, aanpassing van het pachtbeleid. Het oppakken van deze signalen ondersteunt de transitie en daarmee de ambities.
	12	In hoeverre koppelen PCs boeren aan andere experts die kunnen helpen met verduurzaming? Is een netwerkfunctie optimaal?	Er zijn diverse specialisten aan het project gekoppeld die helpen bij verduurzaming. Ook wordt doorverwezen naar externe begeleiders, zoals de collectieven. Voorbeelden zijn specialisten voor een gezondere bodem, agroforestry, energieopwek en UMDL.
	13	Wat zouden de geschatte kosten zijn als we PCs (huidige capaciteit) na 2026 voor 5 of 10 jaar verlengen? Of structureel opnemen in de jaarbegroting?	Grofweg bedragen de kosten € 600.000 per jaar (prijspeil 2025).
	14	Kan er een verdeling worden gegeven van boeren die gebruik maken van PCs afgezet tegen de leeftijd?	Een concrete verdeling kunnen we niet geven. Afleidend van de thema's zien we dat alle leeftijden gebruik maken van de coaches. Op oudere leeftijd komt de vraag naar de mogelijkheden van beëindiging. De vraag hiernaar is relatief niet groot. Groter is de vraag naar verbreding, bedrijfsovernamen en verduurzamen. Dit zijn stappen die wat eerder in de loopbaan cyclus worden gemaakt, omdat dit nieuwe investeringen vraagt.
PvdD	15	Van de bedrijven die hebben meegedaan, zijn er al boeren die hun ambities hebben kunnen realiseren dankzij de ondersteuning van de plattelandscoach – dus hoeveel bedrijven hebben antwoord gekregen op hun vraag en hebben de gewenste aanpassingen of acties kunnen ondernemen?	Bij de afronding van het traject geven ondernemers antwoord op de vraag in hoeverre de coach bijgedragen heeft om verdere stappen te zetten. Hier heeft 75% positief op geantwoord.
	16	Is er gekeken naar de reden waarom fruittelers en akkerbouwers relatief weinig gebruik maken van de plattelandscoach (8% vs 59% melkveehouders)?	Op basis van de CBS-gegevens bestaat 49% van de agrarische bedrijven binnen de provincie uit melkveebedrijven en 13% uit fruitteeltbedrijven. Bij de deelnemers is de melkveehouderij inderdaad oververtegenwoordigd en de fruitteelt ondervertegenwoordigd. Exacte oorzaken kunnen we hier niet voor geven. Wel besteden we hier bij onze PR-uitingen en in de contacten (met de NFO (Nederlandse Fruitteelt Organisatie)) aandacht aan.
	17	Is ook gekeken naar het aandeel natuurinclusief/kringlooplandbouw/biologische boeren in het totaal aantal deelnemers?	We kunnen in de monitoringrapportage wel zien of ondernemers een vraag hebben over dit thema, maar niet of de huidige bedrijfsvoering biologisch/natuurinclusief/kringloop of gangbaar is.

	18	Oftewel: zijn het vooral reguliere boeren die willen omschakelen die deelnemen, of maken ook koplopers gebruik van de diensten van de plattelandscoaches?	Zoals in het vorige antwoord aangegeven kan dit onderscheid niet worden weergegeven. We zien wel dat de meest gestelde vraag is: 'scenario's onderzoeken voor de toekomst'; Hierbij onderzoeken de ondernemers samen met de coach welke toekomstperspectieven bij hun situatie passen. Vaak geeft 'doorgaan in de huidige vorm' onvoldoende perspectief door landelijke opgaven en regionale uitdagingen. De coach kijkt samen met de ondernemer en het gezin wat haalbaar is en past bij hun wensen, de omgeving en maatschappelijke doelen. Zo ontstaat een toekomstbestendig plan. Op basis van onze indruk en het aantal deelnemers gaat het hier om veel meer dan alleen de koplopers. Ook de grote middengroep is op zoek naar haar mogelijkheden.
--	----	--	---